

به دلیل ماهیت مخاطبان، شبکه نهال حدود ۶۰ درصد از برنامه هایش را به انیمیشن اختصاص داد و در زمینه تولید برنامه های ترکیبی، زنده، عروسکی و... هم وارد میدان شد. به جز برنامه های جدید که تلفیقی از تولیدات داخلی و خارجی است، شبکه نهال نیم نگاهی هم به پخش کارتون های قدیمی و نوستالژیک دارد تا از این طریق علاوه بر کودکان، جوانان و حتی پدر و مادرها را هم پای تلویزیون بنشانند.

البته شبکه های پویا و نهال تنها بر سرگرمی متمرکز نیستند و تولید محتوای آموزشی را هم در دستور کار خود دارند. علاوه بر برنامه هایی با رویکرد تربیت دینی که کارشناسان مخصوص به خود را دارد و در برخی موارد با حضور روحانیان روی آنتن می رود، در چند ماه اخیر برنامه های زنده و تولیدی این شبکه ها به موضوع مهم کرونا نیز می پردازند و آموزش های بهداشتی را به خردسالان و کودکان ارائه می کنند. اهمیت چنین آموزش هایی از این جهت است که شاید محتوای دیگر شبکه های رسانه ملی در زمینه آموزش شیوه نامه های بهداشتی چندان برای کودکان مناسب نباشد و ارتباط برقرار کردن با این گروه سنی، اقتضائات خاص خود را دارد.

امید علیه کووید

به جز خردسالان و کودکان، نوجوانان نیز یکی دیگر از گروه های مهم مخاطبان تلویزیون هستند؛ گروهی که برنامه سازی برای آنها با توجه به گسترش روز به روز فناوری های نوین ارتباطی و رواج بیش از پیش حضور در شبکه های اجتماعی در میان آنها، ظرافت های پرشماری می طلبد.

شبکه امید برای پاسخ به نیاز نوجوانان ۱۲ تا ۱۸ ساله سرانجام در سال ۱۳۹۶ به صورت رسمی افتتاح شد. برخلاف شبکه های پویا و نهال، در شبکه امید کمتر انیمیشن و کارتون به چشم می خورد و جدول پخش شبکه عمدتاً در اختیار سریال هایی با مضمون نوجوانانه، برنامه های ترکیبی، مسابقات تلفنی و... است و بسیاری از برنامه ها هم با حضور یک یا چند نوجوان به عنوان مجری یا مهمان تولید می شود تا مخاطب همذات پنداری بیشتری با برنامه داشته باشد. مدیران این شبکه از پیوند ناگسستنی این نسل با فضای مجازی و فناوری های تازه نیز غافل نیستند و علاوه بر ارتباط مستمر شبکه با مخاطبان نوجوان در شبکه های اجتماعی، برنامه هایی هم با هدف ارائه اطلاعات به روز درباره فناوری روی آنتن این شبکه می رود.

در نهایت نکته مهم این است که سه شبکه پویا، نهال و امید که مجموعاً مخاطب زیر ۱۸ سال را به عنوان هدف در نظر گرفته اند، از ابتدای شیوع کرونا تا پایان آن نقش و مسؤولیت سنگینی دارند. این مسؤولیت در شرایطی که وضعیت این ویروس دوباره بحرانی شده و وخامت اوضاع در موج سوم دوباره کار را به تعطیلی شهرهای قرمز کشانده، اهمیتش را بیشتر نشان می دهد. در حال حاضر در قرنطینه دوهفته ای به سر می بریم و این محدودیت ها ممکن است در ادامه فصل سرما هم تمدید شود. ارائه محتوای جذاب، سرگرم کننده و در عین حال آموزنده، توقع بجایی است که هم بچه ها و هم پدر و مادرها از سه شبکه تخصصی کودک و نوجوان تلویزیون دارند.

شبکه های کودک و نوجوان تلویزیون در ایام قرنطینه کرونا جایگاه ویژه ای دارند

پویا، نهال، امید و دیگران

با این که کودکان و نوجوانان بر اساس آمارها و نظرات کارشناسان و پزشکان از گروه هایی هستند که کمتر در خطر ابتلا به ویروس کرونا قرار دارند، کووید-۱۹ تأثیرات گسترده ای بر روند زندگی آنان گذاشت. مهد های کودک و مدارس از آغاز اسفند تا کنون بیشتر تعطیل بوده و چنین تعطیلات طولانی ای حتی در ایام جنگ تحمیلی و موشکباران شهرها نیز بی سابقه است. اولین چالشی که در این شرایط بچه ها با آن روبه رو شدند، اختلال در روند تحصیل بود. مشکلی که با استفاده از ظرفیت فضای مجازی و مدرسه تلویزیونی ایران تا حدودی حل شد. اما به جز تحصیل، تولید محتوای تلویزیونی برای اوقات فراغت خردسالان، کودکان و نوجوانان اهمیت غیر قابل انکاری دارد و اینجاست که شبکه های تخصصی سیما باید مأموریت خود را به بهترین شکل انجام دهند. در این گزارش به نقش مهم سه شبکه پویا، نهال و امید در روزهای شیوع کرونا می پردازیم.

محمد وفایی
خبرنگار

بچه های بیان تماشا

پخش برنامه های تلویزیونی مخصوص کودک و نوجوان قدمتی تقریباً هم اندازه تلویزیون در ایران دارد و این گروه سنی به دلیل داشتن اوقات فراغت قابل توجه، همواره در سیاست گذاری های مدیران تلویزیون جایگاه خود را دارد. این نوع برنامه ها از همان آغاز بسیار جدی گرفته می شد و بسیاری از چهره هایی که بعدها به افراد معتبر و شناخته شده سینما و تلویزیون تبدیل شدند، کار حرفه ای خود را با برنامه های کودک تلویزیون آغاز کردند.

دغدغه راه اندازی شبکه تخصصی کودک و نوجوان از اواسط دهه ۸۰ در ذهن مدیران جای خود را پیدا کرد و مدتی شبکه دو سیما به عنوان شبکه کودک فعالیت هایش در این زمینه را افزایش داد. تولید و پخش برنامه های ترکیبی و افزایش مدت زمان پخش انیمیشن و کارتون در این شبکه به چشم آمد اما این رویکرد ادامه پیدا نکرد و در نهایت شبکه دو به طور خاص به موضوع خانواده اختصاص یافت.

سه شبکه پویا
نهال و امید که
مجموعاً مخاطب
زیر ۱۸ سال را
به عنوان هدف
در نظر گرفته اند
از ابتدای شیوع
کرونا تا پایان آن
نقش و مسؤولیت
سنگینی دارند

جدول پخش
شبکه امید
عمدتاً در اختیار
سریال هایی با
مضمون نوجوانانه
برنامه های ترکیبی
مسابقات تلفنی و...
است

در سال ۱۳۹۱ و پس از مدت ها امکان سنجی و سعی و خطا، شبکه پویا در ادامه افتتاح پی در پی شبکه های دیجیتال، به عنوان نخستین شبکه تخصصی کودک افتتاح شد و حدود ۸۰ درصد از محتوای آن را انیمیشن تشکیل می داد؛ انیمیشن هایی که هم از تولیدات داخلی مرکز پویانمایی صبا بود و هم از محصولات خارجی استفاده می شد. پویا آرام آرام به راه خود ادامه داد تا این که با راه اندازی شبکه کودک و نوجوان در سال ۱۳۹۴، مقرر شد شبکه نهال نیز به پویا اضافه شود و پخش برنامه ها به دو بخش در روز تقسیم شد.

از خردسال تا نونهال

با تقسیم بندی مخاطبان شبکه به خردسال و کودک، بنابراین شد که شبکه پویا از ساعت ۸ تا ۱۴ با نمایش برنامه هایی مخصوص خردسالان زیر شش سال به فعالیت خود ادامه دهد و شبکه نهال از ساعت ۱۴ تا ۲۲ برای مخاطب کودک شش تا ۱۲ سال پخش برنامه داشته باشد.